
ESTERHÁZY PÉTER

6155 karakter, avagy Esti Kornél biciklije

vázlatrészlet

M.-nak

Esti általában úgy nézett föl az apjára, mint az Istenre, de mikor az megvette neki azt a bizonyos biciklit, akkor aztán végképp. Mint az Istenre egy ateista. A könnyen suhanó hasonlatok sosem rendezik el megnyugtatóan a világ sorát (vagy sorsát? vagy az ugyanaz?), mert persze ateista van miriád, van harcos, fáradt, rémült, érdeklődő, amiként Isten is: harcos, fáradt, rémült, érdeklődő. Lehet, hogy az Istent itt kis i-vel kéne írni, de, megengedem, primitív módon, ebben én mindig valami komcsi szemétséget láttam, valahogy úgy maradt meg bennem, hogy megparancsolták a kis i-t, hogy így bizonyítsák(!), nincs is Isten. Meg a Gagarin se látta. Ezért jó a nyelvtan, mert füttyül a komcsikra meg a komcsizásra is. Esti lehetett olyan tíz év forma, az apja, gondolom, valamivel több.

Az Úristen szívesen pillogott ez idő tájt Estire, mondhatni ekkoriban fedezte föl, megint egyszer, most Esti komoly és vad arcockájában (váratlanul előbukkant régi fotók nyomán) találta meg jólesően a magáét. Büszke vagyok, hogy hasonlítok rád, jelentette ki (vagy be) tudálékosan a fiának, és ahogy erre Esti lassan, megfontoltan, nagyvonalúan vigyorra húzta a száját, olyan szélesen, mint az az amerikai színésznő, Julia Roberts talán, az valamiért roppant megnyugtatónak, sőt bátorítóan tetszett, mintha a világ rendben volna, nemcsak ők ketten értik egymást, és nemcsak mint apa és fiú értik egymást, füttyülve a szokásokra, Oidiposzra és erre az egész, már számukra sem ismeretlen hóbelevancra (vagy miskulanciára?), hanem... hát nem is tudom, meglehet, csupán a szeretet lobogó érzete kerítette be őket, és szemérmességéből ezt azonnal kiterjesztették a világra, mintha a világ is értené önmagát.

Rosszul mondtam az imént, a biciklivásárlás nem javította, talán nem is rontotta Esti apjának Esti általi megítélését. Egyrészt mert Esti nem ítélte meg az apját, nemigen foglalkozott az apjával, épp fedezte föl a világot, ezt azután életében többször megtette, újra és újra fölfedezte a világot, ám e mostani esetében az apja nem tartozott szorosan a világhoz, várjunk, ezt se jól mondom, a világhoz tartozott ugyan, de nem tartozott a fölfedezni valók közé (ahogy például egy időben, ha nem is Esti számára, oda tartozott Amerika), az apjával, úgy érezte, rendben volt minden, akár a kertkapuval, csak a zsanérokat kéne végre megolajozni, mert így, ha nem csikorog is, de mintha valami nem volna mégsem egészen eszményi, nem kellett kezdenie semmit az apjával, legföljebb az ő szeszélyes, kirohanásszerű (Zrínyi!) kezdeményezéseit kellett csírájában elfojtani, de ezt a fojtást, könnyedesen és vidáman elvégezte Esti búbajos vigyorgása; másrészt Esti nem tartotta olyan nagy ügynek, én úgy mondanám, etvasznak, ezt az egész biciklivásárlási históriát.

Természetesen tisztában volt avval, hogy kivételesen drága vételről van szó, hisz hosszasan és aprólékosan tanulmányozta a legalább két független forrásból beszerzett prospektusokat, katalógusokat, ismertetőket, szórólapokat, broszúrákat, reklámcédulákat, és ennek során figyelembe is vette a lehetséges olcsóbb helyettesítő megoldásokat, azt hiszem, a macskaszem, a pumpa és a lakkozás terén lehetett elérni jelentősnek csupán erkölcsi szempontból (a jó szándék!) nevezhető megtakarításokat, de Estinek voltak általam fölidézhetetlen szempontjai, attól tartok, elvei, biciklielvei, rigorózus biciklielvei voltak, amelyekhez... nem is jó szó, hogy ragaszkodott, úgy érvényesítette őket, olyan blazirtsággal, mintha természeti törvények volnának, ostoba dolog az összetört teáskészlet fölött a nehézségi erőt kárhoztatni vagy rosszmájúan örvendezni, és még ostobább, mert udvariasan szólva félreértésen nyugoszik, azt mondani, hogy mi, a magunk részéről, ami minket illet, ragaszkodunk a gravitációhoz. Esti akart valamit, a biciklit, ezt a biciklit, és ami ezen túlesett, azt nem látta, akarásának körülményei, föltételei, következményei hidegen hagyták. Nevezhetjük a biciklit vágyai netovábbjának, és tényleg nem is volt tovább, így Esti nem is illetődött meg attól, hogy ez a vágya, a vágyai vágya beteljesült. Úgy lehetett evvel, elnézést a ledér párhuzamért, akár a Sorstalanság ifjú hőse a koncentrációs táborral vagy táborokkal, épp tanulták a világot, és mert az ártatlanságig elfogulatlanok és gyerekenberi méltóságukból következően figyelmesek voltak (nem

Szamódy Zsolt fotója

az előzékenység értelmében, hanem mint akik figyelnek, éberek, vigyázók, vigilánsok), látván látták, hogy a világ olyan, amilyen, és elfogulatlanságuk és figyelmességük következtében meg sem fordult a fejükben, hogy meglepődjenek, hogy fennakadjanak valamin, arcizmulak se rándult, hisz éppenséggel nem voltak várakozásaik, nem voltak óhajaik, a megismerést komolyan vették, örömiük (más fogalmazás szerint boldogságuk) ebben a komolyságban gyökerezett, amiképp az enyém *ebben* a komolytalanságban: a világ olyan, állapította meg egyikük, hogy az embert előbb-utóbb koncentrációs táborba viszik, ez a normális, ez a dolgok rendje, illetve a világ olyan, bölintott Esti is megfontoltan, hogy... – ezt a mondatot már nehezebb aforisztikusan befejezni, mindenesetre olyan, hogy lehetséges benne ez a bicikli. Hogy a bicikli esete – Estire vonatkoztatva – lehetséges a világban.

Esti nem volt elkényeztetve, és ha homok került a nagy pedagóguszi gépezetbe, akkor nem is hagyta magát, bár azt nem állítanám, hogy becsülte a pénzt (itt a szülők is rossz példát mutattak, nem tudták a nevelési elveknek megfelelően leplezni, hogy őket nem érdekli közvetlenül a pénz, se a pénzszerzés, se a pénzhiány, és minthogy nem voltak egészen pénztelenek, Esti, hiába fordította udvariasan orcáját félre, nem tudta nem látni, hogy szinte semmilyen cselekedetüket se motiválják anyagiak), nem becsülte, de nem is szórta a pénzt, nem is volt mit a szigorúnak vagy épp a feledékenységnek kitett zsebpénzszabályozásizokásrendnek következtében, viszont ezt a rendet, akkor is, ha a rendtelenség elvtelenségében mutatkozott, zokszó nélkül elfogadta. Puritán kisfiú volt. (a kézirat itt megszakad)